

„გულანის“ მომავლისათვის*

1990 წელს ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ახალციხის ფილიალის ჩამოყალიბებას თან მოჰყვა დედაუნივერსიტეტის ტრადიციების გადმოტანა ახალციხეში. ასე იყო, როდესაც ლიტერატურული საღამოების გამართვა დაიწყო ხუთშაბათობით, შევეცადეთ ოპონირებაც თანატოლებსგან ყოფილიყო, რეცეზენტობა გაგვეწია ახალდამწყები პოეტის ან პროზაიკოსისათვის ისევე, როგორც ეს თბილისში პოეზიის წრეზე ხდებოდა. მართალია „პირველი სხივის“ დონე ვერ შევთავაზეთ სტუდენტობას, მაგრამ მოხერხდა „ლიტერატურული ხუთშაბათების“ მცირე კრებულების და „სიტყვადს“ რამდენიმე ნომრის გამოცემა.

საუნივერსიტეტო ტრადიციების გაგრძელება და ფილიალში დანერგვა იყო რესპუბლიკური სამეცნიერო კონფერენციების გამართვა, რომელთა ძირითადი მომხსენებლები თბილისის უნივერსიტეტის თუ ენათმეცნიერების ინსტიტუტის თანამშრომლები იყვნენ. ახალფეხადგმული უნივერსიტეტი ყოველთვის ცდილობდა, მოემზადებინა სამეცნიერო კადრები, ადგილობრივი სამეცნიერო ინტელიგენციის აღზრდა ადვილი არ აღმოჩნდა.

მე-20 საუკუნის 70-იან წლებში კერძოდ, 1974 წელს ერთ კარგ საქმეს ჩაეყარა საფუძველი თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში. ფილოლოგიის ფაკულტეტისა და ენათმეცნიერების ინსტიტუტის ინიციატივით **ბესიკ ჯორბენაძის** ხელმძღვანელობით შეიქმნა მუდმივმოქმედი „საენათმეცნიერო საუბრები“, რომელზეც უფროსი თაობის მეცნიერებთან ერთად მოხსენებებს კითხულობდნენ ახალგაზრდებიც. „საუბრებს“ სემინარის, დღევანდელი ტერმინოლოგიით, პრეზენტაციის სახე ჰქონდა. გამოირჩეოდა ცხარე კამათით, აზრის გამოხატვის თავისუფლებით. მახსოვს, როდესაც მე „საუბრებზე“ „ვარძიის ეტიმოლოგიისათვის“ წავიკითხე, თბილისში მყოფი **იან ბრაუნი** ესწრებოდა. შემდეგისთვის ძალიან გამომადგა ბატონი იანის მაშინდელი შენიშვნები თუ შეკითხვები. „საენათმეცნიერებო საუ-

---

* მოხსენდა „სამეცნიერო გულანის“ გაფართოებულ სხდომას პროფესორ სერგო მელიქიძის აუდიტორიაში 2016 წლის 27 ოქტომბერს.

ბრებს“ არ ახასიათებდა აუდიტორიის სიმრავლე. მას ესწრებოდნენ მხოლოდ საკითხით დაინტერესებული ადამიანები. არ იყო აუცილებელი, რომ მოხსენება ბოლომდე ჩამოყალიბებული, დასრულებული ყოფილიყო, მთავარი გახლდათ იდეა, რომლის გარშემოც იმართებოდა კამათი და აზრთა გაცვლა-გამოცვლა.

შემდეგ „საენათმეცნიერო საუბრებმა“ მთლიანად ენათმეცნიერების ინსტიტუტში გადაინაცვლა. სემინარზე წაკითხული მოხსენებები გამოვიდა კრებულების სახით: I კრებული – „ზოგადი და იბერიულ-კავკასიური ენათმეცნიერების საკითხები“ გამოვიდა 1978 წელს; ასევე – „ნარკვევები იბერიულ-კავკასიური ენათმეცნიერებიდან“ – 1980 წელს და „საენათმეცნიერო ძიებანი“ – 1983 წელს.

2005 წელს გარკვეული მოვლენების შემდეგ ჩამოვცილდა ადმინისტრაციულ საქმიანობას და გადავინაცვლე მთლიანად სამეცნიერო საქმიანობაში, მითუმეტეს, რომ მაშინ სერიოზული ვაკუუმი შეიქმნა ჩვენს უნივერსიტეტში ამ მიმართულებით. სწორედ ივანეჯავახიშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის გამოცდილების საფუძველზე მაშინდელი ხელმძღვანელობის თანხმობით შევქმენით „საენათმეცნიერო საუბრები“, 2007 წლის 15 მარტს დაიწერა თსუ მესხეთის ფილიალის მაშინდელი დირექტორის პროფესორ შ. ზაზაშვილის №19 ბრძანება თსუ მესხეთის ფილიალის ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტზე საენათმეცნიერო სემინარის – „საენათმეცნიერო საუბრები“ – დაარსების შესახებ ფილიალში სამეცნიერო და სასწავლო საქმიანობის გაუმჯობესების მიზნით.

ბრძანებაში ვკითხულობთ:

„დაარსდეს თსუ მესხეთის ფილიალის ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტზე რეგულარული საენათმეცნიერო სემინარი „საენათმეცნიერო საუბრები“.

სემინარის ხელმძღვანელობა დაევალოს პროფესორ მ. ბერიძეს.

საფუძველი: პროფესორ მ. ბერიძის განცხადება-პროექტი. სასწავლო და სამეცნიერო სამსახურის რეკომენდაცია“.

სემინარი იმავე მიზნებს ისახავდა, რასაც თბილისის უნივერსიტეტის „საუბრები“, ოღონდ ერთი განსხვავება იყო თვალში საცემი, ახალციხურ „საენათმეცნიერო საუბრებში“ მონაწილეობის სურვილი გამოთქვას ღინგვისტების გარდა ისტორიკოსებმა, ეთნოლოგებმა, არქეოლოგებმა, ჟურნალისტებმა,

პედაგოგიკის წარმომადგენლებმა და, რაც მთავარია, ლიტერატურის კრიტიკოსებმა და ლიტერატორის თეორიის პროფესორებმა. ამ პროცესებმა დღის წესრიგში დააყენა იდეის მოდიფიცირება და „საუბრების“ გაფართოება. ასე შეიქმნა „საენათმეცნიერო საუბრების“ ბაზაზე „სამეცნიერო გულანი“, რომლის მიზანიც იყო არა მხოლოდ ენათმეცნიერების, არამედ ჰუმანიტარულ და სხვა მეცნიერებათა წარმომადგენლებისათვის საპრეზენტაციო კათედრის დათმობა. ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა გარდა ხშირად მოხსენებათა წაკითხვის სურვილს გამოთქვამდნენ იურისტები, ფილოსოფოსები და ტექნიკური დარგის წარმომადგენლებიც კი, მიუხედავად იმისა, რომ ბრძანებაში ნათქვამი იყო: „საენათმეცნიერო საუბრების“ ბაზაზე შეიქმნას „სამეცნიერო გულანი“, რომელზეც ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის პროფესორ-მასწავლებელთა მოხსენებები იქნება მოსმენილი“ (ბრძანება №9, 2007 წლის 15 ოქტომბერი, ინსტიტუტის რექტორი პროფესორი **თ. გელაშვილი**). „გულანზე“ (როგორც მას შემოკლებით ვეძახით) იმდენი მოხსენება დაგროვდა, რომ დღის წესრიგში დადგა შესაბამისი კრებულის გამოცემის საკითხი.

2007 წლის 19 ნოემბერს რექტორის მოვალეობის მაშინდელ შემსრულებელს პროფ. **რ. ზედგინიძეს** მივმართე შემდეგი განცხადებით:

„ინსტიტუტში სამეცნიერო მუშაობის გაუმჯობესებისათვის რექტორის 2007 წლის 15 ოქტომბრის №9 ბრძანების საფუძველზე შეიქმნა „სამეცნიერო გულანი“, რომელზეც ჰუმანიტარული ფაკულტეტის პროფესორ-მასწავლებლები კითხულობენ მოხსენებებს.

„სამეცნიერო გულანის“ სხდომები ტარდება ყოველ ხუთშაბათს. გავლილი დროის მანძილზე წაკითხულ იქნა მოხსენებები და ჩატარდა კონფერენცია. სამეცნიერო საქმის სტიმულირებისათვის მიზანშეწონილად მიგვაჩნია, წაკითხული მოხსენებები ჩაითვალოს საკონფერენციო სიტყვის მოსამზადებელ და სამეცნიერო-კვლევით მუშაობად.

„სამეცნიერო გულანზე“ ინსტიტუტის თანამშრომლები კითხულობენ მაღალი დონის მოხსენებებს, ამიტომ საჭიროა მათი კრებულის სახით გამოცემა. შესაბამისი დაფინანსება ჩადებულია ბიუჯეტის ჩვენ მიერ შემუშავებულ 2008 წლის პროექტში“.

2007 წლის 19 დეკემბერს გამოვიდა შემდეგი ბრძანება (№28, რექტორი პროფესორი **თ. გელაშვილი**):

1. „სამეცნიერო გულანზე“ წაკითხული მოხსენებები ჩაითვალოს საკონფერენციო სიტყვის მომზადებად და სამეცნიერო-კლევით მუშაობად;

2. „სამეცნიერო გულანზე“ წაკითხული მოხსენებები გამოქვეყნდეს კრებულში „გულანი“;

სამეცნიერო შრომების კრებული „გულანი“ გამოვიდეს სასწავლო წელში 2-ჯერ“.

ასე დაიწყო „გულანის“ გამოცემა 2008 წელს. მიუხედავად იმისა, რომ ბრძანებით წელიწადში 2 ნომერი უნდა გამოსულიყო მხოლოდ, სარედაქციო კოლეგიის ინიციატივით და საქმის სიყვარულით წელიწადში ოთხი ნომერი გამოვიდა.

პირველი სარედაქციო კოლეგია ასე გამოიყურება:

მერაბ ბერიძე (თავმჯდომარე);

თინა იველაშვილი;

ვალერი სილოგავა (თავმჯდომარის მოადგილე);

ტარიელ სიხარულიძე;

ნესტან სულავა;

მდივანი იყო **მარიკა ბაბლუანი**.

სხვადასხვა დროს, ჩამოთვლილთა გარდა სარედაქციო საბჭოს შემადგენლობაში შედიოდნენ: **როინ ყავრელიშვილი, ნანა გოგოლაშვილი, რომან გოგოლაური, მარინე შონია**.

მდივნები: **მაკა ბერიძე, ნინო დობორჯგინიძე, მარეს ოქრომელიძე, მანანა იოსელიანი**.

სტატიების რეზიუმეთა ინგლისურ თარგმანს უზრუნველყოფდნენ **გულნარა ჯანოვა** და **დიანა მიქელაძე**.

პირველი ნომრის შესავალ წერილში რექტორის მოვალეობის დროებით შემსრულებელი პროფ. თ. გელაშვილი წერდა: „ახალციხის სახელმწიფო ინსტიტუტი აგრძელებს სამეცნიერო-საგამომცემლო ტრადიციას, რომელიც შეიქმნა წლების განმავლობაში. თსუ მესხეთის ფილიალში მრავალი წიგნი გამოიცა, რომელთა მიზანი, ძირითადად, რეგიონების ინტერესებზე ფიქრი, განსჯა და ზრუნვა იყო. მათ შორის გამოვეყოფდი „მესხეთს“, „ასპინძას“, „ჯავახეთს“ და სხვებს, რომლებიც მიიღო და გაითავისა მკითხველმა“.

„გულანის“ დიზაინი ეკუთვნის **გიორგი ბაგრატიონს**. პირველი 8 ნომერი იბეჭდებოდა თბილისში, გამომცემლობა „ნეკერში“. დანარჩენი ნომრები გამოვიდა ჩვენს სტამბაში. თორმეტჯერ ნომერმა ლარისა გურგენიძისა და ლია ზედგინიძის ხელში გაიარა. ყოფილა შემთხვევა, როდესაც გვიჭირდა, დადგა

დაფინანსების პრობლემა, მაგრამ გულანელთა სასახელოდ უნდა ითქვას, რომ დაეძლიეთ ეს საკითხიც და 2009 წლის პირველი ნომერი ავტორთა ხარჯით (დაფინანსებით) გამოვიდა.

2011 წელს მე-11 ნომერი გამოვიდა განსხვავებული ფორმატით. „სამეცნიერო გულანზე“ წაკითხული მოხსენებების ნაცვლად მასში დაიბეჭდა 2011 წლის 12 ოქტომბერს ახალციხის სახელმწიფო სასწავლო უნივერსიტეტში **მიხეილ თამარაშვილის** გარდაცვალებიდან 100 წლისთავისადმი მიძღვნილ სამეცნიერო კონფერენციაზე წაკითხული მოხსენებები.

ღირს ალბათ გავიხსენოთ 2008 წლის „გულანის“ პირველი ნომრის ავტორები, რომელთა ძირითადი ნაწილი დღესაც ერთგული გულანელია: **არინა ბერიძე, მერაბ ბერიძე, შორენა გაბოშვილი, ქეთევან გრძელიშვილი, მია ივანიძე, მაკა კაჭკაჭიშვილი, მარეხ ნათენაძე, ვალერი სილოგავა, ტარიელ სისარულიძე, ნესტან სულავა, მია ქუჭიშვილი.**

უნივერსიტეტსა და ქვეყანაში იცვლებოდა სიტუაციები, შეხედულებები, დამოკიდებულებები, მაგრამ „სამეცნიერო გულანი“ და „გულანი“ ერთგულად ემსახურებოდა თავის ქვეყანას, თავის უნივერსიტეტს, მეცნიერებას და, რაც მთავარია, ახალგაზრდა მეცნიერთა დასპეციალებას, პროფესიონალიზმის სრულყოფას. ხუთშაბათი დღე იქცა „გულანის“ დღედ. ჩვენი თანამშრომელთა დიდი ნაწილი, ვინც თბილისიდან დადიოდა, თავის სამუშაო გრაფიკს „გულანის“ სხდომების მიხედვით აგებდა. იყო ერთი „შეთქმული“ შეთანხმებაც, როდესაც მე, ვალერი სილოგავამ და ნესტან სულავამ გადავწყვიტეთ, ყოველ ნომერში დაგვებეჭდა სტატია. ვალერიმ სიკვდილამდე შეასრულა სიტყვა, „შეთქმულებას“ აგრძელებს ნესტანიც, მე კი ბოლო ნომერში (№19) ვუღალატე მათ. ამით იმის თქმა მინდა, რომ „გულანში“ მოღვაწეობა ჩვენი უნივერსიტეტისგარეველი ნაწილის ცხოვრებისეულ პრინციპად იქცა.

პირველი ნომრის ავტორებს შემდეგ ნომრებში შემოუერთდნენ: **მედეა ბურდული** (უერთგულესი გულანელი), **ციური ლაფაჩი, გიორგი კვინიკაძე, სერგო მელიქიძე, ვახტანგ ინაური, გულიკო ჯანოვა, ირმა ქურდაძე, თინა იველაშვილი** (როგორც ავტორი), **ალექსანდრე ლეკიშვილი, ვერიკო მოღებაძე, ქეთევან სალაღაია, როლანდ ქურდაძე, იზა ჩანტლაძე, ირინა ჯიშკარიანი, ლალი ბერიძე, ეთერ მელქაძე, ნანა გოგოლაშვილი, ნატო ყრუაშვილი, ნანა ტალახაძე, ინგა ღუტიძე, მარინე შონია,**

უჩა ბლუაშვილი, ნათელა ნაცვლიშვილი-ბერიძე, თამარ მათიაშვილი, ასმათ ევსაია, დოდო ქუმარიტაშვილი...სულაც არ არის შემთხვევითი, რომ მასში აქტიურობდა და აქტიურობს ჩვენივე კურსდამთავრებულები, ან თითქმის მათივე თანატოლები – „ახალი თაობა“: დალი ბეთხოშვილი, მარეს ნათენაძე, ლამზირა კობაიძე, რონი ყავრელიშვილი, მერი თათეშვილი, იამზე მსხვილიძე, მარეს ტატალაშვილი, თეა გოგოლაძე, ნათია მაისურაძე, ედიშერ ნარიმანიძე, მანა ბალასანიანი, დოდო გელაშვილი-ბერიძე, რომან გოგოლაური, ნანა ბალახაშვილი, ვასილ მოსიაშვილი, ლელა წითაშვილი, ზურაბ ქუქჩიშვილი, სოფიკო გვარამაძე, დარეჯან შუჟუნაძე, თეა თათენაშვილი, მარიანა ბალასანიანი, ნათელა მელიქიძე.

„გულანში“ მხოლოდ ჩვენი უნივერსიტეტის სამეცნიერო წრე არ იყო წარმოდგენილი. მასში სხვადასხვა დროს იბეჭდებოდნენ: ბონდო არველაძე, ლია ახალაძე, ბაკურ გელაშვილი, ნუგზარ ბარდაველიძე, ანზორ თამარაშვილი, მურმან პაპაშვილი, თამაზ სანიკიძე, ელგუჯა კობაძე, გიორგი გოციირიძე, გიორგი მაისურაძე, ბესიკ გაფრინდაშვილი, ლია ქიტიაშვილი, რუსუდან ზაზაძე, ალექსანდრე მღებრიშვილი, გიორგი სოსიაშვილი, ნინო მეგენიშვილი (დოქტორანტი), ციციხო მავზარაშვილი, გიორგი ხორბალაძე, ნანა გონჯილაშვილი, იოსებ ელიზბარაშვილი, ალექსანდრე მღებრიშვილი, ეკატერინე გოგიაშვილი, გრიგორ ფარულავა, ია ღადუა, ზიზი თორთლაძე, მამუკა ბერიაშვილი. სტუდენტები: მარიამ კაპანაძე, ჯულიეტა ელბაქიანი.

მას შემდეგ, რაც გამოვიდა „გულანი“ საზოგადოებაში, სამეცნიერო წრეებში გაცხოველდა ინტერესი სათაურის შესახებ. რატომ გულანი? ჩემთვის ამ სახელით ცნობილი იყო ბევრი სხვადასხვა ტიპის კრებული, მისი ისტორიული და სასულიერო წიგნთა დანიშნულება, როდესაც სათაურს ვარჩევდით და სწორედ ამიტომაც შევჩერდით მასზე.

სულხან-საბასეული განმარტება – „გულთ სანდომად შეკრებილი წიგნი“ – სრულიად საკმარისი იყო, რომ გაგვემართლებინა ჩვენი არჩევანი, მაგრამ გაზრდილი ინტერესის გამო ქალბატონ **ნესტან სულავას** ვთხოვე, დეტალურად შეესწავლა საკითხი და მანაც ჩვეული ერთგულებითა და პროფესიონალიზმით მოამზადა სტატია – „გულანი“ – არსი და დანიშნულება“ (გულანი, №3 (7), 2009), რომლის შემდეგაც გაჩნდა კრებულის გარეკანზე ასეთი განმარტება: „**გულანი** – საღვთისმეტყველო წიგნთა (სახარება, საქმე მოციქულთა, ეპისტოლენი, თვენი,

მარხვანი, ზატიკი, საწინასწარმეტყველო, ფსალმუნი, ჟამნი, სვინაქსარი, ტიპიკონი...) ერთიანი დიდი კრებული, რომელიც მხოლოდ ქართულ ეკლესიას მოეპოვება“.

გულანის საღვთისმეტყველო ხასიათი ჩვენს შემთხვევაში პირობითია. რა თქმა უნდა, ეს არის მხოლოდ სათაურისა და სიტყვის, როგორც ლექსიკური ერთეულის ისტორია, რადგან ჩვენ არ გვქონია მიზნად აღგვედგინა მისი თავდაპირველი მნიშვნელობა და დანიშნულება.

სიტყვის ორივე ნაწილი ქართული ენისა და ისტორიის უძველეს შრეებს მიეკუთვნება. თავისთავად **გული**, რომელიც სითბოს, სიყვარულს, სიცოცხლის, მოძრაობის, ერთგულების და სხვა მსგავსი სემანტიკის მატარებელია, გაფორმებულია ასევე უძველესი ქართველური —ან სუფიქსით, რომელსაც ასევე „ურთიერთშორის მჭიდროდ დაკავშირებული“ მნიშვნელობა აქვს და გამოხატავს: **კრებითობას, მრავლობას, კორპორაციულობას, თვისების ქონებას** (კითხვაზე რიანი?), **წარმოშობა სადაურობას** და ა.შ. (ჯანაშია ს., თუბალ, თაბალ, ტიბარენი, იბერი, შრომები, III, 1959: 34).

ამიტომაც იყო, რომ თუ თავდაპირველად ეს სიტყვა გამოყენებული იყო საეკლესიო შინაარსის წიგნების აღსანიშნავად, XX საუკუნის მეორე ნახევრიდან მან მთლიანად საერო სფეროში გადაინაცვლა და ამ სახელით მრავალი კრებული გამოვიდა: „კრიტიკული გულანი“ (**აკ. ბაქრაძე**); „მცირე გულანი“ (**რ. მეტრეველი**); „გულანი“ ხელნაწერთა ინსტიტუტის შრომების კრებული; „ონომასტიკური გულანი“ (**ბ. ჯორბენაძე**), რომელთაც დაემატა ჩვენი „სამეცნიერო გულანი“, როგორც სემინარი დაშრომების კრებული „გულანი“ (**ნ. სულავა**).

სახელწოდებამ საშუალება მოგვცა გაგვეერთიანებინა არა მხოლოდ ერთი რომელიმე, ამჯერად ლინგვისტური ან საერთოდ ჰუმანიტარული მეცნიერებანი, არამედ, როგორც უკვე აღვნიშნეთ, სხვა დარგები და მიმართულებანი.

ისტორიკოსებს, ლინგვისტებს, ლიტერატურათმცოდნეებს, ეთნოლოგებს, ფოლკლორისტებს, ონომასტიკოსებს სულაც არ მიაჩნიათ ერთმანეთის სპეციალობებში სამეცნიერო მოხსენებების მოსმენა ზედმეტად, ამიტომ პრინციპი, რომელიც წინასწარ წაკითხული მოხსენების დაბეჭდვას ითვალისწინებს, დღესაც აქტუალური და საფუძველია გულანელებისათვის.

2015 წელს გადავწყვიტეთ „გულანის“ რეორგანიზაცია თანამედროვე მოთხოვნათა დონეზე, რის გამოც გააკეთდა რამდენიმე პრეზენტაცია და დაიბეჭდა პასუხისმგებელი მდივნის **მაკა-კაჭკაჭიშვილი-ბერიძის** სტატია „გულანში“ – სამეცნიერო სტატიების წარმოდგენისა და გამოქვეყნების ახალი სტანდარტები“ („გულანი“, №18, 2015: 264-272). ამ სტანდარტებით უკვე მომზადდა და გამოქვეყნდა მე-19 და მე-20 ნომრები.

ახალი სტანდარტების შემოღებამ დღის წესრიგში დააყენა ძველის, ტრადიციულის შენარჩუნების საკითხი, მაგრამ ახალი იმას ნიშნავს, რომ ძველი უკვე განვლილი ეტაპია, დასრულებული ფაქტია, ამიტომ მისი იმავე სახით გაგრძელება, როგორც იყო, უაზრობა იქნებოდა, ამიტომაც „გულანის“ ტრადიცია ბეჭდვით ნაწილში გააგრძელა მისმა განაყოფმა, ახალმა ყოველთვიურმა ლიტერატურულმა, სამეცნიერო-პოპულარულმა და საზოგადოებრივმა ჟურნალმა „არავმა“, რამაც კიდევ ერთხელ დაადასტურა, რომ ჩვენს უნივერსიტეტს, სწორი მენეჯმენტის შემთხვევაში, აქვს დიდი სამეცნიერო-ლიტერატურული პოტენციალი. „არავის“ ათი ნომერი უკვე გამოვიდა და გარკვეული პოპულარობა მოიპოვა საზოგადოებრივ წრეებში, აგრძელებს გულანელების მიერ დაწყებულ საქმეს.

მინდა საზოგადოებას მოვახსენო კიდევ ერთი სიახლე, რომელიც „გულანის“ წიაღში იშვა. მომავალში, 21-ე ნომრიდან, კრებულში აღარ დაიბეჭდება ისტორიის, ეთნოლოგიის და არქეოლოგიის მიმართულების სტატიები. თუ თვალს გადავაავლებთ წინა ნომრებს, ვნახავთ, თუ რა მნიშვნელოვანი ნაწილი იყო ჩვენი კრებულისათვის თითოეული ეს დარგი მეცნიერებისა, მაგრამ ეს გაყოფა არ არის გულდასაწყვეტი, რადგან ჩვენი პროფესორის, რექტორის მოადგილის სასწავლო დარგში, ბატონი **ნიკო ახალკაცის** ინიციატივითა და ხელმძღვანელობით იშვა ახალი ელექტრონული გამოცემა. გულანელების, თითოეული თქვენგანის სახელით მინდა გზა დაველოცო მას. სათაური ჯერ არ ვიცი. საქმეს რომ ხელი შევეწყობო, რომ არ დაიქსაქსოს ძალები, როგორც მოგახსენეთ, აღნიშნული დარგის ავტორები „გულანში“, მართალია, აღარ დაიბეჭდებიან, მაგრამ არსი გულანელობისა რჩება, ჩვენ ერთად ვიქნებით სხდომებზე და კვლავ ტრადიციულად მოვისმენთ ერთმანეთის მოხსენებებს.

განსაკუთრებული მადლიერებით მინდა მოვიხსენიო რედაქტორის მოადგილე და რედაქტორი (როდესაც მთავარი რედაქტორის სტატუსი შემოვიღეთ), პროფესორი **ვალერი სილოგავა**,

რომელიც გულსა და სულს სდებდა კრებულის მომზადებასა და გამოცემაში.

ვალერი სილოგავა გამორჩეული მეცნიერი და პიროვნება გახლდათ. მას კარგად ესმოდა ჩვენი უნივერსიტეტის მისია და დანიშნულება. მისი შრომები სამცხე-ჯავახეთისა თუ ისტორიული ტაო-კლარჯეთის ეპიგრაფიკის, ისტორიის საკითხებზე გამორჩეული მნიშვნელობისა და დონისა იყო. სამწუხაროდ, მის გარდაცვალებასთან ერთად ჩვენს უნივერსიტეტში ამ ტიპის კვლევები შეჩერდა.

მინდა გამოვყო და მადლობა მოვახსენო პროფესორ **ნესტან სულავას**, რომელიც ჩვენი კრებულის სული და გულია, თავისი საქმის დიდი სიყვარულითა და პროფესიონალიზმით. მისი, როგორც რედაქტორის მოადგილის გარეშე, ჩვენი გამოცემის არსებობა შეუძლებელი იქნებოდა. მადლობა ყველა გულანელს, ვინც უერთგულა ჩვენს კრებულს მთელი ამ ხნის განმავლობაში.

ახლა კი მთავარის შესახებ: ჩვენი 21-ე ნომერი უკვე გამოვა ახალი სარედაქციო საბჭოთი, გათვალისწინებული იქნება ცალ-ცალკე რედაქციები და რედაქტორები, კერძოდ:

1. **ლინგვისტიკა**
2. **ლიტერატურათმცოდნეობა**
3. **ონომასტიკა**
4. **განათლება**

რედაქტორის მოადგილესთან და პასუხისმგებელ მდივანთან მოლაპარაკების შემდეგ სწორედ ამ მიმართულებებზე შევჩერდით და შევთანხმდით, რომ შევძლებთ ჩვენი სიტყვის თქმას სწორედ მეცნიერების ამ დარგებში. თითოეულ მათგანს ეყოლება თავისი რედაქტორი, კერძოდ: **ლინგვისტიკაში – ინგა დუტიძე**, **ლიტერატურათმცოდნეობაში – ნესტან სულავა**, **ონომასტიკაში – მერაბ ბერიძე**, **განათლებაში – ირმა ქურდაძე**.

ეს იქნება ინგლისურენოვანი საერთაშორისო გამოცემა, თავისი ქართული ვერსიებით ან დამოუკიდებელი გამოცემებით. ამ საქმისათვის, ვფიქრობ, უნივერსიტეტი არის მზად. სამომავლოდ თუ მეცნიერების ზემოთ ჩამოთვლილი რომელიმე მიმართულება მოისურვებს და ეყოლება საჭირო ძალები, შეეძლება, გამოვეყოს გამოცემას და დამოუკიდებლად გააგრძელოს არსებობა, ჯერ ქართულად და შემდეგ უცხო ენაზეც. მაგრამ ეს მომავლის საქმეა.

რაც შეეხება „გულანის“ რეორგანიზაციის პროცესს, მნიშვნელოვანია, რომ ცვლილებები, რომელიც იგეგმება ჟურნალთან

დაკავშირებით, თვისობრივად არ ცვლის „გულანს“, როგორც სამეცნიერო გამოცემას და ამავდროულად სრულად უსადაგებს მას თანამედროვე მოთხოვნებსა და სტანდარტებს. შესაბამისად, რეორგანიზაცია უნდა განვიხილოთ არა ცვლილებად, არამედ განვითარებად. აუცილებელია, გადაიდგას რამდენიმე ნაბიჯი ჟურნალის ახალი პოლიტიკის ჩამოყალიბების გზაზე. საორიენტაციოდ აღებულია ის კრიტერიუმები, რომელთა მიხედვითაც ფასდება საერთაშორისო ჟურნალი მსოფლიოში. საამისოდ საჭიროა:

- 1. დაიხვეწოს ჟურნალის პოლიტიკა, რაც ითვალისწინებს:**
    - ჟურნალის კონცეფციის დამაჯერებლობას;
    - რეცენზირების ტიპების შერჩევას;
    - სარედაქციო საბჭოს წევრების წარმომავლობის გეოგრაფიულ მრავალფეროვნებას;
    - ავტორების წარმომავლობის გეოგრაფიულ მრავალფეროვნებას.
  - 2. შინაარსობრივმა მხარემ უნდა ასახოს:**
    - ცოდნის სფეროში მეცნიერული წვლილი;
    - მოკლე შინაარსის (აბსტრაქტის) სიცხადე;
    - დასახული მიზნების ერთგულება და ხარისხი;
    - სტატიებისადმი ინტერესი, კითხვადობის გაზრდილი მაჩვენებელი.
  - 3. ჟურნალის მდგრადობა უნდა დაეყრდნოს:**
    - ციტირებათა მაჩვენებლებს;
    - რედაქტორთა სამეცნიერო პროდუქტულობას.
  - 4. განისაზღვროს ჟურნალის გამოცემის რეგულარულობა ისე, რომ გარანტირებული იყოს:**
    - გრაფიკის დაურღვევლობა.
  - 5. უზრუნველყოფილი იყოს „გულანის“ ონლაინ მისაწვდომობა, რაც ნიშნავს:**
    - ჟურნალის საიტის შექმნას და მისაწვდომობას;
    - ჟურნალის საიტის სათანადო ხარისხს.
- ნებისმიერი თანამედროვე საერთაშორისო გამოცემა თავის საქმიანობას აფუძნებს საერთაშორისოდ აღიარებულ ეთიკურ ნორმებზე. „გულანის“ პოლიტიკა დაფუძნებული იქნება ეთიკური ურთიერთობების სტანდარტებზე, გათვალისწინებული

იქნება პუბლიკაციის პროცესში ჩართული ყველა მხარის ეთიკური ქცევის რეგულაციები. გაიწერება:

1. რედაქტორის მოვალეობები (პუბლიკაციაზე გადაწყვეტილება, კეთილსინდისიერება, კონფიდენციალურობა, ინტერესთა კონფლიქტი და გამჟღავნების პოლიტიკა, პუბლიკაციებზე ზედამხედველობა და ა.შ.)

2. რეცენზენტების მოვალეობები (სარედაქციო კოლეგიის გადაწყვეტილებაზე გავლენა, შემსრულებლობა, კონფიდენციალურობა, ხელნაწერისადმი მოთხოვნები და ობიექტურობა, პირველწყაროს აღიარება...)

3. ავტორებისადმი მოთხოვნები (ხელნაწერისადმი მოთხოვნები, მონაცემებთან წვდომა, ორიგინალობა და პლაგიატი, პუბლიკაციის თანადროულობა და რაოდენობა, ავტორობა, რისკები, კვლევაში ჩართული სუბიექტებისა და ობიექტებისადმი განსაკუთრებული რეგულაციები, შეცდომებზე რეაგირება და ა. შ.).

4. გამომცემლის მოვალეობები.

„გულანის“ სარედაქციო საბჭო შეიმუშავებს კონკრეტულ კრიტერიუმებს სხვადასხვა საკითხზე, რაც მნიშვნელოვნად გააიოლებს გამოცემის პროცესში ჩართულ ყველა მხარესთან ურთიერთობას.

1995 წელს, როდესაც გვქონდა ჩვენი უნივერსიტეტის (მაშინდელი ახალციხის ფილიალის) პირველი გამოშვება, ვწერდით: „დედაქალაქიდან მოწვეულ პედაგოგებთან ერთად ადგილობრივი კადრებიც ასწავლიან. ძირითადად – ენების ფაკულტეტზე. მომავალში დიდი იმედი გვაქვს ასპირანტების და მაძიებლების, ასევე, წლევეანდელი წარჩინებული კურსდამთავრებულების, თუკი მოხერხდება მათი საასპირანტო მომზადება“ („ქალთა გაზეთი“, № 9, 1995).

ყველას კარგად მოეხსენება, რომ ეს ხაზი მუდმივად აქტუალურია უნივერსიტეტისათვის, რადგან მომავალზე და განვითარებაზე ვართ ორიენტირებული. ჩვენმა კურსდამთავრებულებმა გააგრძელეს დაწყებული საქმე და დღეისათვის განახლდა ეს პროცესი სამაგისტრო და განსაკუთრებით სადოქტორო პროგრამების შემდეგ.

1995 წელს ვამბობდი და მჯეროდა, რასაც ვამბობდი: „ჩემი კვლევის საგანს ამოუწურავი მარაგები აქვს, მე თუ ვერ შევძელი კვლევის განგრძობა, მოვა სხვა, თუნდაც ჩემ მიერ გაზრდილი სტუდენტი და ის დაასრულებს და ეს არა ნაკლებ ღირებული იქნება ჩემთვის, ვიდრე, თუნდაც ჩემი სამეცნიერო

საქმიანობა“ („ქალთა გაზეთი“, №9, 1995). ეს ეხება არა მხოლოდ სამეცნიერო საქმიანობას. ჩემთვის ყოველთვის ყველაზე მეტად ღირებული იყო ჩვენი მომავალი, რაც დღესაც ემჩნევა უნივერსიტეტს, მის ახალთაობას. ჩვენი კურსდამთავრებულების როლს საუნივერსიტეტო ცხოვრებაში.

უნდა შემოვიფიქროთ მთავარი რედაქტორის თანამდებობა. მე და ქალბატონმა ნესტანმა ბევრი ვიფიქრეთ ამაზე და გადავწყვიტეთ, რომ ამ თანამდებობაზე ვთხოვოთ ასოცირებულ პროფესორს მაკა **კაჭკაჭიშვილ-ბერიძეს**, რომელიც ამავე დროს კრებულის პასუხისმგებელი მდივანიც არის.

მაკას კანდიდატურა მისმა პროფესიონალიზმმა, საქმის ერთგულებამ, კომუნიკაბელურობამ და ინგლისური და რუსული ენების ცოდნამ განაპირობა. მას შეუძლია, სხვათა დახმარების გარეშე წარმართოს ურთიერთობა საზღვარგარეთთან, ნაზიარებია თანამედროვე ინტერნეტ და კომპიუტერულ ტექნიკას, რაც ძალიან მნიშვნელოვანია ჩვენი სამეცნიერო კრებულის მომავლისათვის. მან შეიმუშავა სტატიების თანამედროვე ფორმის პრინციპები „გულანისათვის“, გარკვეულია და ჩემი თხოვნით ასევე მოამზადა კრებულის პოლიტიკა. „გულანს“ და განსაკუთრებით „არავში“ მუშაობის ჟამს დავრწმუნდი, რომ კარგად შეუძლია სარედაქციო და სარედაქტორო საქმიანობის წარმართვა; სპეციალიზმიდან გამომდინარე, მისთვის უცხო არ არის სტატიისა თუ საერთოდ გამოცემის ენობრივი მხარის მოწესრიგება, ორთოგრაფია, პუნქტუაცია, სტილისტიკა და სხვა. შეუძლია იდეების არა მხოლოდ განხორციელება, წვდომა და სწორად გააზრება, არამედ ამავე იდეების აკუმულირება, პერსპექტივაში წარმოდგენა, სწრაფვა სიახლისაკენ, კონკრეტულად აქვს გააზრებული ჩვენი კრებულის მისია და როლი, როგორც სამცხე-ჯავახეთის, ისე ჩვენი ქვეყნის ცხოვრებაში. მისი სამეცნიერო ინტერესების სფერო მოიცავს სხვადასხვა დარგსა და მიმართულებას: ლინგვისტიკას, სოციოლინგვისტიკას, დიალექტოლოგიას, ლიტერატურათმცოდნეობას და ა.შ.

მაკა არის ჩვენი უნივერსიტეტის კურსდამთავრებული და სწორედ იმ ახალი თაობის წარმომადგენელი, რომელზეც ზემოთ მოგახსენებდით, რომელსაც დროა, რომ დაეყრდნოს უნივერსიტეტი. მე ვრედაქტორობ შურნალ „არავს“, რაც საკმაოდ დროსა და ენერგიას ითხოვს, „გულანის“ მასშტაბების გაზრდას განუზომლად მეტი დრო სჭირდება, ამიტომ მივიღეთ ეს გადაწყვეტილება. დარწმუნებული ვარ ახალი „გულანი“

გაამართლებს იმ იმედებს, რომელიც აქვს ყველა გულანელს, უნივერსიტეტელს, ჩვენს მომავალს.

მიუხედავად ამისა, მე და ქალბატონი ნესტანი, წინააღმდეგი არ ვიქნებით, თუ შემოგვთავაზებთ ალტერნატიულ კანდიდატურას, შესაბამისი სამეცნიერო და ინტელექტუალური შესაძლებლობებით. პრაქტიკულად ეს არის „გულანის“ არა მხოლოდ გაგრძელება, არამედ ახალი **საერთაშორისო გამოცემის დაარსება**, რასაც ახალი ძალა და ახალი სისხლი სჭირდება.